

XII.

PROGRAMA

școlii civile de fete, cu internat și drept de publicitate,

a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului
român“ din Sibiiu,

pe anul școlar 1897/8

publicată de

Dr. VASILE BOLOGA,
director.

-
- Cuprinsul:** 1. Rolul mamei în familie, de Maria Cioban.
2. Știri școlare, de directorul.
-

SIBIIU,

Tipariul tipografiei arhiepiscopale.
1898.

Rolul mamei în familie.

La ori-ce lucru greu, de ori-ce natură ar fi acela, numai în acel cas putem obține rezultatul dorit, dacă temelia a fost bună. Când acésta a fost greșită, atunci póte fi lucrul gătit cât de pompos, căci temelia slabă, mai curînd sau mai târziu, va dărîma și nimicî lustrul deasupra, descoperînd urîciunea ruinei.

Nicăiri însă și nici la un început nu e temelia atît de greu de aședat, ca la educațiune.

Și ce e educațiunea? — Ce însemnă a educa? — O întrebare pe cât de vastă pe atît de grea și de aici vine, că mulți nu o pricep, sau o pricep rău.

Dacă vom privi cu atențiune științele pedagogice, ne vom convinge, că:

A educa însemnă a urmări desvoltarea trupescă și sufletescă a unei ființe debile și neajutorate; a nimicî nisuințele și înclinările spre defecte, înlocuindu-le cu interesul pentru tot ce e bun, nobil și frumos, formând astfel pentru societate un om cu trupul și sufletul sănătos.

Omul vine în lume ca o figură de ceară, care se lasă să fie sucită și străformată precum dorește educatorul.

Mâna, care face prima încercare la acésta figură debilă, aceea îi dă direcțiune pentru întreaga viață -- și acésta mână e mână — mamei.

Cele dintâi semne de pricepere și expresiuni ale voinței, mama trebuie să le vadă. Ea este chemată a veghea neconținut asupra desvoltării trupești și sufletești a copilașilor ei. Prin blândețe și bunătate ea poate nimici înclinațiunile rele, sădind în locul lor sîmburele virtuții și îndemnul la tot ce e nobil și frumos.

Ea pune temelia pentru întreaga viață a unui om, căci ea dă direcțiunea formării diligenței, memoriei, inteligenței și a caracterului, — a acestor factori principali, cari unindu-se la olaltă presintă societății omul perfect. În mâna mamei zace puterea de a forma caractere frumoase, de a desvolta talente distinse și de a pregăti națiunii sale fiii, cari să lucre pentru binele și desvoltarea ei.

Carmen Sylva, Ilustra poetă dice: „Dacă vei vedé un vitéz pe câmpul de luptă sau în împărăția spiritului, ori de vei întâlni vre-un stăpânitor în gândiri și în descoperiri: să știi că el a avut o mamă alésă.“

În mâna mamelor este dat viitorul omenimei, — dar cu deosebire fericirea și prosperarea fie-cărei națiuni.

Dacă reprivim în istorie și urmărim cu atențiune desvoltarea popórelor, ne vom convinge, că pe timpul când la fie-care popor mamele-și cunoșteau chemarea în tótă sfințenia, atunci pentru acel popor este epoca cea mai înfloritóre.

Și éráși unde femeile să întrec în lux, splendóre și risipesc fără cruțare — unde trăesc în lene și duc o viață urită, numai decât acolo vedem și ruinarea acelui popor.

După toate acestea, ne putem convinge cât de greu e rolul mamei în familie și cât de mult se cere dela ea.

„Atâta putere, atâta lumină, atâta tărie cere marele propoveduitor dela femei, cât cere dela sóre — nu mai puțin

„Ér când dânsa e ca sórele, atunci casa ei e asemenea ceriului luminos, senină și înveselitoare. Când femeea, stăpâna casei, pörtă pe fruntea ei curățenia, în mâni lucrul și în inimă iubirea, atunci în jurul ei se răspândește mirésimă și strălucire; atunci copiii și florile ei înfloresc; atunci bărbatul ei zimbește când întră acasă obosit de munca zilei“ etc. (Carmen Sylva „Cuvinte sufletești“.)

După cum vedem dar, mama e aceea, care pöte aduce fericire copiilor săi prin o creștere bună și în frica lui Dumnezeu, dar precum mama este aceea, care cunoscându-și chemarea fericeste, tot mama pöte și strica și néferici copiii săi, dându-le o creștere cu totul opusă regulelor pedagogice. Și aceea se întemplă de regulă acolo, unde mama voeste să fie prea emancipată, prea modernă și ca atare n'a aflat demn nici când în viața ei a ceti ceva despre igienă și psihologie — căci astfel de lectură i-să pare mult prea sacă, mai bine în timpul acela cetește romane în limbi străine. Cultivă câni, ér copilașii lor sunt lăsați în grija unor persoane fără creștere și maniere, cari numai lucruri frumoșe nu le pot spune și prin urmare nici rezultatul nu pöte fi altul, decât că acei copii sunt încăpăținați, neascultători, tîmpiți și uneori și mincinoși, — însușiri, cari prindënd odată rädăcină în casa părintescă, — nu le va mai puté nimici nici

un pedagog din lume — ci vor deveni obiceiuri rele, a căror urmări sunt caracterele cele slabe.

Din puțina mea experiență pe terenul educațiunii, m'am convins, că defectele unei educațiuni greșite mai mare influință exercită asupra fetițelor.

O fetiță, care de mică a fost crescută în ordine, iubire și blândeță, cu aceea nici pe departe nu este atâta lucru, ca cu acelea, cari au fost desmerdate, deprinse să li-se dee tóte de-a gata, — și cari în viața lor nu au cunoscut pe nimeni superior, căci părinții tóte cererile lor le-au împlinit la poruncă.

În astfel de casuri școla nu mai póte ajuta. Póte puțin neteđi, dar sîmburele sădit odată tot va crește și cu cât mugurul va fi neteđit mai mult, cu atâta va deveni mai puternic. Un an doi, sau ȓicem chiar și patru ani, cât stă o fetiță în școlă, nici pe departe nu e de ajuns, pentru a forma din ea aceea, ce trebuie să fie femeea română. Pre lângă aceea se mai recere, ca după-ce părăsește școla să fie tot atât de cu grijă condusă ca și în légăn, și la acésta cine alta e chemată, decât mama?

Cine póte fi altă ființă mai aprópe și mai cu încredere unei fetițe tinere și neexperte, decât mama?

Cunoștințele frumoșe din clasele civile sunt numai ca adaus la aceea ce mama a lucrat și ce va lucra mai departe. Prin urmare nu aici să începe educațiunea și nici nu să termină aici.

Dacă temelia ce mama a pus în inima fetiței a fost bună, atunci cunoștințele agonisite în școlă vor aduce fructe îmbelșugate, dar când aceea a fost greșită, atunci tóte învățăturile cele bune vor fi spoială.

Un adevěr constatat a fost și va rămâne totdeuna, că școla, fără casa părintescă, adecă fără aju-

torul mamei, nimic nu p \acute{o} te produce. P \acute{a} n \acute{a} c \acute{a} nd mama va lucra contra principiilor pedagogice, va desconsidera obiceiurile \acute{i} nsu \acute{s} ite deja la \acute{s} c \acute{o} l \acute{a} \acute{s} i le va privi ca o hain \acute{a} veche, pe care copila \acute{i} ntorc \acute{e} ndu-se acas \acute{a} va arunca-o; p \acute{a} n \acute{a} c \acute{a} nd mama va crede c \acute{a} feti \acute{t} a ei lucr \acute{a} nd lucrul casei e chinuit \acute{a} — p \acute{a} n \acute{a} atunci mereu vom au \acute{d} i: Feti \acute{t} a cutare sau cutare e lux \acute{o} s \acute{a} ! D- \acute{s} ora cutare nu lucr \acute{a} nimic \acute{s} . a. \acute{s} . a

\acute{S} i de unde vine r \acute{e} ul acesta? De acolo, c \acute{a} mama nu e \acute{i} n clar cu aceea, c \acute{a} a lucra nu-i ru \acute{s} ine, ci cuget \acute{a} , c \acute{a} dac \acute{a} copili \acute{t} a ei a fost la o \acute{s} c \acute{o} l \acute{a} superi \acute{o} r \acute{a} , e scutit \acute{a} de lucrul casei, c \acute{a} e obligat \acute{a} a umbla imbr \acute{a} -cat \acute{a} \acute{i} n m \acute{a} tas \acute{a} \acute{s} i stofe scumpe — \acute{s} i nu vede c \acute{a} t \acute{o} te acestea arat \acute{a} s \acute{a} r \acute{a} cia spiritului — de \acute{o} re-ce nu hainele fac pe om, ci purtarea frum \acute{o} s \acute{a} \acute{s} i corect \acute{a} .

Am au \acute{d} it deja de multe-ori \acute{d} ic \acute{e} ndu-se: „Internatul cutare, sau \acute{s} c \acute{o} la cutare face din copile bune, aristocrate, le cre $\acute{s$ te aristocratic“! Ce suflet mic! Ce \acute{i} nvinuire josnic \acute{a} . Care, durere, vine de multe-ori dela \acute{o} meni, pe cari ar trebui s \acute{e} -i cre \acute{d} i cu un spirit superior \acute{s} i ca atare ar trebui s \acute{e} \acute{s} tie, c \acute{a} \acute{s} c \acute{o} la nu p \acute{o} te nimic ce este deja plantat \acute{s} i ce dup \acute{a} p \acute{a} r \acute{a} sirea \acute{s} c \acute{o} -lei s \acute{e} va cultiva mai departe din partea mamei, dup \acute{a} cum am amintit mai sus.

P \acute{a} n \acute{a} aici am ar \acute{e} tat pe scurt puterea \acute{s} i influin \acute{t} a mamei asupra copila \acute{s} ilor ei, \acute{s} i cum ea prin bl \acute{a} nde \acute{t} a, \acute{i} n \acute{t} elepciune \acute{s} i judecat \acute{a} p $\acute{o$ te preg \acute{a} ti fericirea lor pentru \acute{i} nt \acute{r} ega vi \acute{e} \acute{t} \acute{a} — sau nu e aceea fericire a fi s \acute{e} -n \acute{a} tos, a crede \acute{i} n D- \acute{d} eu, a \acute{s} ti lucra, a \acute{s} ti judeca \acute{s} i a \acute{s} ti cum s \acute{e} te por \acute{t} i \acute{i} n societate? Cu un cuv \acute{e} nt am ar \acute{e} tat pe scurt ceea-ce e \acute{i} n stare a face o mam \acute{a} , c \acute{a} t bine at \acute{a} t \acute{s} i r \acute{e} u, \acute{e} r acum, dup \acute{a} c \acute{a} t \acute{i} mi permit modestele mele cuno $\acute{s$ tin \acute{t} e pedagogice, m \acute{e} voiu

încerca și mai pe scurt a arăta cum trebuie să-și împlinescă mama rolul ei în familie, pentru a educa copiii săi așa, ca să aducă folos societății, nemului său și omenimei întregi, pentru care scop, după cum am amintit deja, se cere creșterea fizică și spirituală.

Creșterea fizică.

Omul constă din trup și suflet și astfel educațiunea trebuie se fie așa îngrijită, ca dezvoltarea firăscă să urmeze paralel — până la un anumit timp, când apoi trupul rămâne mai înapoi în dezvoltarea sa, ér sufletul să înalță în regiuni mai superioare și se dezvoltă în mai multe direcțiuni.

Pentru-ca bunăstarea națiunii și a întregii omenimi să se susțină și să înflorască se cer corpuri tari și sănătoase, căci: „numai în corp sănătos există suflet sănătos“.

Corpul sănătos e cel mai prețios tesaur. Un om sănătos suportă mai ușor greul vieții, dispune de bună dispoziție totdeauna, e vesel și plin de voe pentru viață, până când un om bolnav nu pôte afla plăcere în nimic. Herbart dîce: „Naturile bolnăvicioase se simțesc dependente, pe când cele robuste cutéză a voi“.

Ca să pótă cineva educa corpuri sănătoase e neapărat de lipsă să cunoscă organele a căror dezvoltare trebuie să o urmeze, și acesta să pôte ușor afla în Higienea. La tot cazul însé cele mai principale organe sunt: plumânile, inima și stomachul, căci dela aceste trei depinde întréga dezvoltare a sistemului óseler, a musculaturei și a sistemului cerebro-spinal, cari tóte la olaltă dezvoltându-se în mod firesc forméză corpul — și pentru-ca acesta dezvoltare să urmeze regulat, e neapărat de lipsă să avem în vedere: res-

pirațiunea, nutremântul, cultivarea sau îngrijirea pielii, mișcarea, odichna și îmbrăcămintea, mai departe trebuie să îngrijim dezvoltarea sensurilor și anume cele trei principale: vederea, auzul și mirosul.

Respirațiunea. Viața începe prin respirare, și începând atunci, de acolo se începe și rolul mamei, având a îngriji și urmări mersul dezvoltării întru toate.

Respirațiunea se întâmplă prin plămâni așa, că aerul atmosferic intrând în acelea, umflă beșicuțele din care sunt compuse și astfel vine în atingere cu sângele, care își absorbă oxigenul necesar, ér gazul nefolositor ese afară cu aerul expirat.

Cunoscând mersul acesta normal, lucrul principal e, ca aerul ce respiră copilul, să fie curat și nici prea rece, nici prea cald. Pentru aceea dar mama trebuie să se îngrijască, ca copilul din cea mai fragedă etate să aibă totdeauna aer prospăt și destul; să nu fie ținut în curent, fum sau prav, etc.

Respirația la copiii de tot mici e foarte iute dar slabă. În primele luni respiră de 40 de ori pe minută, chiar pentru acesta nu e consult a-se acoperi cu năfrâmi pe față, cum multe mame au obiceiul a face.

Odaia în care se află trebuie să fie mărișoră și adese-ori aerisată. Cea mai sănătoasă e în fața sórelui.

Nutremântul. Scopul nutremântului este a da corpului acele materii, cari îi sunt de lipsă pentru susținerea lui, ér acelea sunt: mâncarea și beutura.

Ómenilor mari numai atâta mâncare le trebuiește, câtă trebuință arc corpul pentru susținerea lui, dar copiilor le trebuiește mai multă, căci la ei cere și dezvoltarea pe sama ei.

Copiii micuți primesc primul nutremânt dela mamă, dar când acesta nu e de ajuns să póte adauge cu

lapte de vacă în care se se pună jumătate apă; ér când mama nu nutrește de loc, atunci cu multă grijă trebuie să fie cui se dă copilașul spre lăptare, la tot casul însé e mai bine, dacă pentru acest scop se consultă medicul.

În lunile prime se se dee copilașului de mâncare tot numai la 2 óre, ér nóptea mai rar; mai târziu la 3 óre, ér nóptea numai odată. Fórte greșește mama, care de câte ori aude copilașul plâgênd îl nutrește.

A da copilului săculeț cu lapte să sugă e nesănătos, tot astfel și îndoparea cu păsaturi e defectuósă.

Între lunile 7—8 încep să crească dinții, atunci nutremêntul póte fi și mai variat, d. e. câte un gălbiniș de ou fert móle, etc.

Dela un an in sus póte se i-se dee și carne tăiată mărunt, prăjituri, ouă, lapte și legume, ér de beut numai apă. Beuturile spirituóse nu sunt pentru copii, căci ele irită, tot astfel și céiul și caféua de sine înteles, cea din urmă numai dacă se dă fórte lăptósă.

Nutremêntul să fie totdeauna întocmit după anotimpuri și să se nu fie nici prea cald nici prea rece, căci prin aceea strică nu numai dinților ci și stomachului. Tot pentru ținerea stomachului în ordine e a-se observa și regula mâncării. Stomachul să se nu se îngreuneze prea tare, încât să se nu póta mistuí, căci prin aceea copilul e indispus, suferé de durere de cap și are ferbințeli, din care causă ușor póte căpăta tyfus sau alte morburi cu urmări triste. Stomachul odată stricat trebuie cu grijă adus ér în ordine.

Copilul să se învețe a mânca singur de timpuriu. Să șadă frumos, să mânce încet, să mestece bine și să țină lingura în mâna dréptă.

Mâncarea să fie regulată. Mai bine la amézi, mai puțin dimineața, la 10, la ujină și sara, peste tot de cinci ori la zi.

Îngrijirea pielii sau curățenia. Un factor principal al sănătății e la tot casul și curățenia, la care copilul trebuie dat foarte de timpuriu. În lunile prime copilul se scaldă în fie-care zi, ér după-ce trece de un an în fie-care săptămână. Primele calde trebuie să fie 25°—26° R. calde, dar mai târziu cu încetul le răcim tot mai mult, până când în etatea de școlă se poate scaldă în apă numai 16° R. După scaldă trebuie păzit de răcelă, căci ușor poate se capete tusă, catar sau durere de gât și alte morhuri grele, cari vin prin răcelă. Spălarea cu apă rece sara și dimineața contribuie foarte mult la susținerea sănătății. Scaldă să se facă înainte de mâncare, căci cu stomachul plin e nesănătos a-se scaldă.

Mișcarea. Pentru respirarea aerului curat în cantitate cât de mare și pentru întărirea și dezvoltarea muschilor e foarte sănătosă mișcarea în liber, deci este foarte de lipsă, să fie copiii cât de mult pe afară, unde se pótă fugi și juca, căci prin aceea circularea sângelui devine mai repede, ér copilul mai sprinten și mai vioiu, ceea-ce contribuie mult și la dispoziția sufletéscă.

Începând cu mișcarea trebuie să deprindem copiii a-se ști ajutóra. Singuri să se îmbrace și desbrace, ba să fie și față de alții prevenitori și complésanți. În tot locul să se observe ținuta dréptă și frumoasă a corpului. Să nu mérgă plecați, căci prin aceea spinarea se încovóie și cu timpul va rămâne așa. Să nu țină picióarele strímbe, să nu le arunce prea tare

la mers. Când copiii fac mișcare nu trebuie lăsați singuri, ci totdeauna supravegheați, căci în sburdălnicia lor, ușor se pot lovi sê-și vateme corpul.

Ca mișcare foarte practică și sănătósă e gimnastica, înotatul, călăritul etc. — tóte acestea însê urmeză numai mai târziu.

Odichna. Copilul până e mic, are mai multă lipsă de odichnă. În primele luni mai mult dórme, și acêsta vine de acolo, că spiritul nu e încă în mișcare, ci este amorțit până la un timp, atunci nu simte nimic, până după câte-va săptămâni, cu tóte acestea nu e consult sê-i conturbăm somnul. Mai târziu dórme mai puțin ziua, până pe urmă de loc, căci cu atâta dórme mai bine nóptea.

Așternutul sê fie tare, ér nu căptușit cu perini și haine gróse, ci mai bine mai rēcoros, căci prin aceea il cruțăm de răceli. Vestmintele de pat se fie des aerisate și schimbate, așa că patul totdeauna se fie curat. De durmit sê fie alésă o odaie fără umedélă și fără aer stricat, pentru aceea e foarte consult a lăsa ferestrele odăii de durmit mai mult timp deschise.

Copiii cât numai sê póte sê dórmi singuri.

Legănatul nu e consult, deóre-ce prin aceea se scutură creerii, și deprins fiind odată copilul cu aceea, tot așa va aștepta, ér când nu-l va legăna nime, atâta va plânge până va trebui sê-l legene și prin aceea sê pune temeiul îndărătniciei.

Îmbrăcăminte. Acoperirea corpului și scutirea lui de frig și umedélă la tot casul o îndeplinim prin îmbrăcăminte, care trebuie sê fie totdeauna corēspundētóre și acomodată timpului, ca astfel sê fie totdeauna potrivită și de folos.

Érna și îmbrăcămintea trebuie să fie mai grósă, ca să conserve căldura corpului, apărându-l de răcelă. Vara îmbrăcămintea e mai subțire și din stofă mai rară.

Colorile încă hotăresc la tot casul. Érna colorile să fie închise, ér vara deschise.

Érna în odae nu e consult a îmbrăca copiii prea gros, căci atunci ușor se răcesc când ies afară.

Îmbrăcămintea să nu fie prea strîmtă nici prea largă, la tot casul însă curată. Cu deosebire fetițelor să nu li se strîngă ósele în corset de micuțe.

Schimbarea rufelor cât mai adese-ori e fórte bună, căci prin aceea se delătură pravul și sudorile, cari sunt stricăciose sănătății.

Încălțămintea încă să nu fie nici prea mare, nici prea mică și totodată acomodată timpului.

Îngrijirea (simțurilor) sensurilor. Dintre sensuri cel mai prețios fără îndoială e: *Vederea*. A vedé bine e un dar, pentru care trebuie să mulțămim lui Dumnezeu și mamei.

În primele zile copilul nu vede aprópe nimic și numai cu încetul îi vine vederea. Pentru aceea e fórte periculos a ținé copilașul în lumină mare, din contră e mai bine unde e mai întunerec și numai gradat să vadă lumina. Stricăciose sunt razele sórelui, nóptea fulgerul și aprinderea luminei în fața copilului, trecênd repede din lumină în întunerec și viceversa, etc.

Mai târziu trebuie deprins să nu pună prea aprópe de ochi lucrurile la cari să uită, ci la o distanță regulată, căci prin aceea devin miopi. Nu mai puțin periculos e a lăsa copiii să cetéscă la lumină prea mică. Să nu se spele cu apă rece, când e înferbên-

tat și să se păzască de fum, prav și să nu se lovască sau să le între ceva în ochi.

Vara ducând copiii în liber să-i deprindem a privi în depărtare.

Când se ivește morb de ochi nu e bine să fie lecuiți cu nimic fără știrea medicului, tot astfel folosirea ochilarilor fără consultarea medicului se nu se întempe.

Auđul încă este un dar fără de care nu putem fi, ca să nu suferim din pricina aceea. Urechea e și ea un aparat fin și pentru aceea trebuie grijit, ca copiii să nu-și vîre bobî de cucuruz sau altele în urechi, căci prin aceea nu numai ar suferi dureri mari, dar ar puté deveni surđi.

Tot astfel să póte întempla și prin rēcélă, curent mare, sau strigare puternică în ureche.

Pentru aceea e fórte consult ca expuși fiind la curent, sau frig mare, să se astupe urechile cu puțin bumbac, — să nu se pórte însé mereu în urechi, căci acela e un obiceiú pe cât de rěu, pe atát de urit.

Creșterea spirituală.

Cu desvoltarea corpului de-odată, observăm din anumite fenomene și desvoltarea spirituală.

Corpul are marginile sale stabilite de natură până unde să se desvólte, până când spiritul se desvóltă în continu și în mai multe direcțiuni.

Prin spirit omul se deosebește de celelalte vie-tăți de pre pămênt, devenind stăpânitor peste tóte până chiar și peste puterile naturei.

Spiritul este acea lumină ceréscă, care arată omului calea perfecțiunei.

Fie-care om este dăruit dela natură cu anumite dispozițiuni spirituale, cari însă numai atunci îi vor fi de folos, dacă prin o educație bine îngrijită se vor cultiva, căci lăsându-se acelea să se desvólte numai pe cale firéscă, rezultatul ar fi acela, că omul ar rămâne în stare sêlbatică.

Deci prin puterea spiritului omul se pôte educa, ér prin educațiune pôte să se înalțe din ce în ce mai mult, spre perfecțiune.

Un om numai atunci se pôte numi bine educat, dacă cultura lui spirituală nu se mărginește numai pe lângă o direcțiune, ci în mai multe direcțiuni, dintre cari însă cultura inimii este cea principală.

Știința fără cultura inimii este nefericire, până când întrunindu-se acestea vor produce binecuvântare în tot locul.

Pentru-ca desvoltagea spiritului se ajungă la perfecțiune, trebuie să ținem în vedere creșterea morală religiósă, creșterea națională, formarea inteligenței, formarea memoriei, formarea fantasiei, formarea voinței și a caracterului, a căror temelie la tot casul trebuie aședată de mână mamei.

Creșterea morală religiósă. Cea mai sfântă schintee în inima omului este fără îndoieală credința în D-țeu. Credința e o vîrtute, un foc sfânt, care încâldește, mângăe și luminează inimile, cari o cuprind. Unde este credință acolo e D-țeu, ér unde e D-țeu de acolo dispore rêu și pécatul.

Un om cu credință tare în D-țeu nici odată nu va despera, căci deodată cu credința rêsare și speranța. Ér pe acela pe care îl credem, îl și iubim.

O inimă, care crede în D-țeu, iubește și speréază ajutoriul lui, aceea nici odată nu-și va urî vieța, căci

credința mântue, speranța dă puteri nouă, ér iubirea ridică sufletul pe aripile fericirii.

Mulți ómeni geniali au devenit aceea ce au fost numai prin credința în D-đeu. Învețatul Moltke, care ca soldat a fost cel mai vítéz, mergea în fie-care đi la biserică, unde cu pietate asculta sfânta liturghie. Tot asemenea cel mai mare naturalist și fizicean Newton, nu rostia nici odată cuvântul „D-đeu“ fără ca să-și ridice pălăria de pe cap, și alte multe exemple de acestea sunt în istoria omenimei.

Religiunea are putere și influință nespus de mare în educațiune, căci prin religiune se întemează morala și de acolo buna cuviință.

Dar pentru-ca să avem elevi, cari știu buna cuviință, trebuie să avem mame religiose; ér pentru-ca să avem mame religiose, trebuie să creștem fetițe religiose.

Din cea mai fragedă etate, mama trebuie să cultive simțemântul religios și moral al copilașilor sei.

Cea dintâi rugăciune, care copilașul o învață dela mamă, când el abia știe vorbi, o va ști de rost și la adânci bătrânețe, dacă aceea a fost predată cu evlavia cuvenită.

Așa dar basa moralității se pune de mamă atunci, când copilul începe a-și manifesta cea dintâi voință, ér a religiosității când începe a vorbi.

Momentul, când un copil a învățat dela mamă a-se ruga, când ea cu gingășie i-a împreunat mâinile să se róge lui D-đeu, acel moment va rămâne pururea viu în memoria și inima lui.

Sentimentul religios și moral se mai póte cultiva și prin exemple. Mama trebuie să vie totdeauna cu exemplul bun, ér de exemple rele să-și ferescă co-

piii, să nu-i lase în societatea servitórelor, precum nici în societatea altor copii rău crescuți.

Creșterea morală este temelia vieții, pentru aceea mama să nu pėrdă din vedere cum se desvóltă însușirile copilașilor sei și cu deosebire ale fetițelor. Să le deprindă de micuțe a iubi adevėrul, pedepsind minciuna, căci o fetiță, care minte pe mamă-sa, nu va fi sinceră nimėrui, și de aici póte isvorí ruina fericirii pe întrėga vieță. Prin exemple religióse fetița trebuie deprinsă de mică să fie modestă și ertătóre. Mama să o învețe a erta prin exemplu, căci unde mama e ertătóre și bună, sigur și fetița se va silí să urmeze mamei. Ɛr a erta este o însușire sfântă. Ómenii cu spirit mare sunt în stare să erte, până când cei mai inferiori, cred că a erta este o lașitate. Așa dar pentru a desvolta și cultiva simțul moral rolul mamei este de a începe opera sa încă din légăn. Prin religiune și exemple bune ea trebuie să crească copii buni, modești, sinceri și ertători, și ca atari va fi ușor a-i deda la bună cuviință, ceea-ce însė numai atunci se va și realiza, când ea singură va avé în inima ei credința în D-đeu.

Educațiunea națională. Datinile și obiceiurile vėđute în casa părințască rėmân totdeuna dulci impresiuni pentru copii, la tot casul însė limba și religiunea sunt temelia, pe care se ridică altare naționale. Pentru aceea mama este chemată să învețe copilașii limba lor, Ɛr nu să vorbėscă cu ei în limbi strėine. Un copil, care prima rugăciune a învățat-o în limba lui, își va iubi biserica și iubindu-și biserica își fericeste nėmul; Ɛr acei copii, cari cuvėntul „mamă“ și prima rugăciune o vor fi rostit în limbi strėine, aceia se vor rușina de națiunea lor, vor deveni renegați și ca

atari vor fi rușinea n mului. Chemarea mamei e ca să de deprindă copilașii de mici a-și iubi limba și alte obiceiuri frumoșe, cari sunt în legătură cu religiunea.

„Dacă n mul nostru a fost at t de trainic, ca să păstreze curat și necorcit limba și datinele, o datorim neapărat în mare parte femeii române, sau mai bine  is țeranței române. Da, pentru-că, până bine de cur nd, clasa n stră de știință și inteligență se trăgea aprópe exclusiv din opincă și mama ei a fost țeranca română“. (M. B. „Fetele nóstre“. „Tribuna Poporului“. Nr. 27 — 1898).

Când mama va iubi limba, religiunea, datinele și doinele frumoșe,  nv ț nd și pe copilașii n mului seu, atunci ei le vor păstra cu scumpătate; dar c nd ea va iubi numai ce e străin, va vorbi și ceti mai bucurosi în limbi str ine, nu va prețui obiceiurile poporului, atunci nici copiii ei nu pot fi mai buni.

Pentru-ca simțul național să se păstreze și cultivate în inima copiilor, mama trebuie să-i  vețe posesii acomodate și să le istorisasc  povești de caracter național, ca astfel să creșc  fie-care consciu de naționalitatea sa și atunci la tot casul nu se vor feri de națiunea la care aparțin.

Un om care ține la naționalitatea sa, acela sigur e de un caracter cum se cade, până când acela, care se laped  de națiunea sa și lucr  pentru ruina ei, acela nu are idee de simțul uman și de onóre, căci omenimea  nr g  nu e compusă decât din naționalități. Simțul de onóre, de datorință și de recunoștință stau în str nsă legătură cu educațiunea națională.

Formarea inteligenței, memoriei și a fantasiei. Primele condițiuni ale inteligenței sunt la tot casul cugetarea și judecata.  nv țătura c t de multă, fără cugetare

și judecată nu plătește nimic, încât cu drept cuvânt se poate dice cu proverbul că: „la un sac de învățatură, trebuie un car de minte sănătoasă!“

Inteligența copilului se manifestă deodată cu primele semne ale voinței, prin urmare cu primele idei ale copilului se pune fundamentul pentru formarea inteligenței lui. Prin idei se pune mintea și judecata în mișcare, formând noțiuni, silindu-se a și-le reprezenta și revoca în memorie în totă claritatea, pentru a cărei înlesnire, mama la tot casul trebuie să fie aprópe. Ea poate lucra mai mult la formarea inteligenței decât ori cine. Odată-i vorbește copilașului despre o pasere, spunându-i numele și părțile corpului, altădată îi va arăta o flóre și o va deosebi de frunđe. Asemenea exerciții vor desvolta interesul copiilor și vor da inteligenței o cultură multilaterală, ageresc cultura minții, care și pentru cultura inimii devine folositoare.

Având un copilaș mai multe idei, el își va forma din ele noțiuni și cu cât va avé mai multe noțiuni, cu atât judecata lui se va desvolta mai mult, formând astfel inteligența, dela care depinde și memoria, căci dându-și samă copilul despre ce a auđit și despre ce a cugetat odată și putându-se impresiunile acelea repeta în totă claritatea, însemnéază că memoria încă se desvóltă și întăresce. Și cu cât un copil va ști mai bine recita lucrurile odată văđute și auđite, cu atâta memoria lui e mai abilă.

Pentru a forma însă memorie bună, ceea-ce contribuie fórté mult la inteligență, e bine ca mama să invețe copilașii a recita de rost câte o rugăciune mai scurtă, câte o poesióră și câte o poveste mică, despre care apoi să vorbească explicându-le lucrurile pe

cari copiii nu le pricep. În toate însă ce mama le povestește copilașilor pentru acest scop, e bine să se aleagă material corăspunător pentru a desvolta și cultura inimii, așa încât cultura minții și a inimii să progreseze paralel, — agerind totodată și fantasia.

Ceea ce mama a spus copiilor, fantasia va prelucra primadată și numai după-ce în fantasmie sunt clare ideile reproduse putem dice, că s'a ivit memoria; prin urmare fantasia e cea dintâi ce urmăze impresiunii și lucră întru formarea inteligenței și a memoriei.

Să pôte dice cu drept cuvânt, că fantasia e mama tuturor invențiunilor și a tuturor planurilor, după care se lucră tot ce mintea omenescă produce. Chiar și asupra voinței fantasia are o putere nespus de mare. Pentru aceea, trebuie cultivată de timpuriu și cu grijă, căci lăsată fiind fantasia să se desvolte și să lucre de sine, pôte avé urmări rele, pôte deveni morb sau patimă, dacă nu e regulată de judecată.

Ceea-ce produce fantasia vie și productivă pentru vieță sunt imaginațiunile. Iar pentru-ca acestea să nu aibă urmări rele, să nu se spună copilului lucruri îngrozitoare, nici să fie amenințat cu animale, draci sau alte ființe închipuite. Ceea-ce se pôte mai mult recomanda pentru formarea inteligenței, memoriei și fantasiei sunt fără îndoelă jocurile, prin care e dat elevului a-și manifesta întréga sa activitate spirituală. Mai departe poveștile, fabulele și descrierile poetice, cu cari trebuie mers gradat după desvoltarea judecătii.

Poveștile frumoșe, ce copilul le-a auđit dela mamă, datine plăcute copiilor, așa d. e. Sara de Crăciun cu primele daruri, colindele frumoșe auđite cum le-au

cântat colindătorii, cari umblă cu stéua, doinele ce le-au cântat lucrătorii la câmp, ș. a. Tóte acestea vor provoca imagini víi în fantasia copiilor — făcându-o pe acésta cu interes pentru idealuri, pentru tot ce e nobil, frumos și sublim.

Fantasia mai avêntată, care se se deosebescă de a altor ómeni, fantasia așa numiților genii, se naște cu individul, totuși și asupra aceleia au putere impresiunile din copilărie, — a o desvolta pentru morală, ér nu pentru desfrâu. Așa dar inteligența, memoria și fantasia, cu drept cuvênt putem dice, că se desvóltă și se forméză pe basa și în direcțiunea dată de mamă.

Datorința mamei deci trebuie să fie aceea, ca prin blândețe, iubire și bunătate să sâdescă numai idei bune și frumoșe în inimile copiilor. Acésta se va puté atunci, când copilul numai lucruri bune și frumoșe a vèdut și auđit și când impresiunile și imaginațiunile din cea mai fragedă etate au fost alese și dulci pentru copil, ca el să se cugete cu drag la ele.

La nici un cas însé rolul mamei nu se termină trimițênd copiii la școlă. Din contră, aici se începe încă în măsură mai mare. Mama trebuie să grijască, ce lectură are fetița ei. Afară de órele dela școlă se se ocupe cu lucruri folositóre. Fetițelor se le facă impresiuni plăcute prin bucătărie și cămară, deprinđându-le la ordine și cruțare, încât fantasia copilei se se desvólte și prefacă în dorul de a deveni o economă bună, ér după-ce a terminat studiile se fie un bun rađim mamei în tóte ale casei.

Formarea voinței și a caracterului. Începutul voinței și al caracterului e întocmai ca la formarea inteligenței, memoriei și fantasiei, deóre-ce din ideile de-

venite clare prin memorie se prefac nisuițele, ér din nisuițe se desvóltă voința, care pe urmă trece în fapte, formând caracterul.

După faptele copilașilor, mama póte observa îndată, dacă nisuițele lor sunt inclinate spre bine, sau spre rău.

Ea trebuie să sprijinéscă nisuițele bune, ér pe cele rele, prin o disciplină recerută să le nimicéscă, sădind în locul lor bunul și frumosul. Cele mai bune mijlóce pentru formarea caracterului sunt fără îndoélă judecata practică și judecata teoretică — basate ambele pe morală, dar până a ajunge copilul la judecată, trebuie condus și îndreptat cu măestrie din cea mai fragedă etate, punênd totdeuna mare pond pe cultura inimii.

De când începe copilul a pricepe, trebuie sădit în inima lui iubirea deaprópelui, simpatía, mila și compătímirea; ér acestea se pot sădi, dacă mama premerge cu exemplu, căci copilul exemplele mai iute le urméză, până când vorbele le mai uită.

Mila și compătímirea se póte desvolta, dacă d. e. când vine un cerșitor, mama dă un ban copilașului, îl duce de mână și îi spune să-l dea celui sărac, ér după-ce l-a dat, descrie în ton duios starea celor sëraci.

Iubirea deaprópelui și simpatía o va puté cultiva când numai ce e bun și frumos va vorbí despre ori cine. Copilul să nu audă vorbindu-se de rău sau clevetind pe nimeni. Nespus de mult greșesc acele mame, cari în prezența copiilor vorbesc de rău pe amicele lor.

După-ce copíii mai cresc e fórte potrivit să li se spună câte-va biografii frumoșe ale unor bărbați, cari au dus o viéță vrednică și morală.

De timpuriu trebuie deprinși copilașii să deosebască binele de rău.

Mai întâi, ca cel mai mare rău, minciuna trebuie nimicită, ca să nu prindă loc în inima copilului, căci dela minciună vin cele mai urite fapte. Egoismul, vanitatea, ura și invidia asemenea trebuiesc depărtate, să nu devină nisuințe, căci aceste însușiri urite sunt materialul cel mai priincios patimei, vițiului și lașității, defecte, cari aduc ruina morală a omului.

Un mijloc neapărat de lipsă pentru formarea caracterului e și stăpânirea de sine și renunțarea. Mama să deprindă copilașii de micuți a ști renunța și a se ști stăpâni. Să-i deprindă întâi la fôme, sete, somn, etc., ér renunța să știe d. e. dela o haină, pălărie, etc., căci deprinși fiind vor ști aplica aceste virtuți și când vor fi independenți. Neapărat de lipsă e și împlinirea datorinței și deprinderea cu lucrul, — căci lenea și trândăvia sunt începutul multor rele.

Fetițele deodată cu pășirea lor în liber, trebuiesc conduse în ale economiei, ca să începă de micuțe a iubi căsnicia; ca pe una dintre cele dintâi datorințe ale femeii. Fetița de micuță să aibă datorințele ei în ale casei și bucătăriei. Lucruri mai mărunte, pe cari ea le pôte face ușor, să le aibă în continuu, dar așa, ca să le pôtă săvêrși singură și independentă, fără să fie trimisă la ele și să i-se tot spună. Mai târziu când e mai mare și datorințele să fie mai grele, așa că lucrul casei și al bucătăriei să-i devină obicei, căci tótă educațiunea nu e altceva decât *obicei*. Precum obicinuim copiii, așa îi vom și avé. Au ei obiceiuri bune, vor fi buni, — sau deprins ei acasă la obiceiuri rele, vor fi asemenea răi și îndărătnici.

Fetițele deprinse de micuțe cu lucrul nu sunt caprițioase și neîndestulite, ca acelea, cari în viața lor nu au pus mâna pe vre-un lucru al casei. Drept-aceea mult greșesc mamele acelea, cari nu lasă fetițele să lucre acasă, ba ce e mai mult prin câte un atestat medical fals le dispensază și în școală dela lucru.

Pentru delăturarea tuturor relelor și pentru cultivarea bunului și frumosului, cel mai sigur mijloc e religiunea. O voință stăpânită de simțul religios, va întruni în sine toate calitățile necesare pentru formarea caracterului.

Din cele amintite până aici, ne putem convinge, cât de greu și delicat e rolul mamei în familie și că dacă voim să avem fetițe bune, trebuie să educăm mame bune, căci ea — mama e stăpână pe sufletul copilașilor sei.

Ceea-ce ea sădește, va rămâne pe totă viața, și până când în inima copiilor, în special a fetițelor, mama va sădi luxul, va desconsidera lucrul casei și bucătăria; până când religiunea, limba și obiceiurile frumoase românești vor fi ignorate și înlocuite cu altele străine, până atunci mereu va trebui să lupte națiunea noastră cu multe greutateți. Când însă femeea, mama, va fi conșcie de chemarea sa, privind educațiunea copilașilor sei ca cea dintâi datorință, pe care o va împlini cu sfințenie; când ea va fi un sóre curat, blând și cu rațe binefăcătoare; când inima ei va fi pătrunsă de iubirea limbii, obiceiurilor și nemului său strămoșesc, — atunci jugul apăsător va căde și femeea română va fi eliberată din sclăvia neștiinței, ér nemul ei va prospera preamărind și binecuvântând mamele, cari au crescut, „ómeni“ națiunii.

Maria Cioban.

Știri școlare.

1. Personalul școlii și al internatului.

A. Personalul școlii.

1. Directorul:

Dr. Vasile Bologa, învățător ordinar și director definitiv, a propus limba română în clasa I—IV.; în cursul complementar: limba și literatura română și pedagogia de casă (18 ore pe sept.). Anii de funcțiune: 10.

2. Învățătorii:

Eugenia Moga n. Trifă, învățătoare ordinară definitivă, a propus aritmetica în clasa I—IV., chimia și economia de casă în clasa III., fizica, geometria și igiena în clasa IV., istoria naturală în clasa I și II (24 ore pe sept.). Anii de funcțiune: 9.

Ioan Popovici, învățător ordinar definitiv, a propus limba magiară în clasa I și II., geografia în clasa I—IV., istoria universală în clasa II și III., și istoria Ungariei în clasa IV.; în cursul complementar: istoria universală cu geografia (23 ore pe sept.). Anii de funcțiune: 7.

Eugenia Iovescu, învățătoare ordinară definitivă, a propus limba magiară în clasa III—IV., limba germană în clasa I—IV., desenul în clasa I—III. și gimnastica în clasa I—IV.; în cursul complementar: Economia de casă cu chimia bucătăriei (25 ore pe sept.). Anii de funcțiune: 3.

Maria Cioban, învățătoare suplentă provisorie, a propus lucrul de mână în clasa I—IV., desenul în clasa IV., caligrafia în clasa I—III.; în cursul complementar: lucrul de mână cu desenul corespunzător (24 ore pe sept.). Anii de funcțiune: 2½.

3. Catecheții:

Nicolae Togan, preot și cooperator la parochia gr. cat. din Sibiu, a propus religiunea elevelor gr. cat. din toate clasele.

Dr. Petru Șpan, profesor seminarial, a propus religiunea elevelor gr. or. din toate clasele.

4. Instructorii:

George Dima, profesor seminarial, a propus musica vocală în toate clasele.

Julius Schaeffer, absolvent al conservatorului de musică din Lipsca și compositor, a instruat în musica instrumentală 17 eleve, dintre cari una gratuit.

Sabina Brote, a instruat în musica instrumentală 11 eleve.

Selma Mückesch, absolventă a institutului „Musikschulen-Kaiser“ din Viena, a instruat în musica instrumentală 10 eleve.

Elena Petrașcu, directora internatului, a propus limba franceză, ca studiu facultativ, elevelor din toate clasele.

Personalul internatului:

- a) Directorul școlii este totodată și al internatului.
- b) Directora internatului: *Elena Petrașcu*.
- c) Medic de casă: *Dr. I. Beu*.
- d) Ajutóre: o guvernantă și două bone.

2. Materialul din obiectele de învățământ pertractat în anul școlar 1897/98.

a) În cursurile ordinare.

Clasa I.

- 1. *Religiunea și morala*, 2 ore pe săptămână, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.
- 2. *Limba română*, 4 ore pe săptămână: cetirea logică și estetică. Reproducerea materialului cetit cu cuvântul și în scris

și apoi contragerea lui. Memorisarea de fabule și legende. Din etimologie cuvintele variabile cu deosebită privire la ortografie; din sintaxă părțile principale și secundare ale propoziției. Pe fie-care lună 2—3 teme în clasă.

3. *Limba magiară*, 4 ore pe săptămână: Cetirea logică cu considerare la pronunțarea și accentuarea cuvintelor. Traduceri de piese în prosă și versuri; reproducerea cuprinsului acelora. Exerciții în vorbire. Memorisare de poezii mai mici. Pe fie-care lună 2—3 teme în clasă.

4. *Aritmctica*, 3 ore pe săptămână: Cele patru operațiuni fundamentale cu numeri întregi de o numire și de mai multe numiri. Proportțiunea și regula de trei simplă. Cunoștințe din măsurile metrice; banii.

5. *Istoria naturală*, 2 ore pe săptămână: Zoologia: vertebratele, mai ales cele domestice, cari represintă singuratic clase. Botanica: tractarea unor plante din punct de vedere economic și cu privire la acele părți, cari obvin în viața de toate zilele.

6. *Geografia*, 2 ore pe săptămână: Noțiunile geografice fundamentale, ca pregătire. Geografia Ungariei și a Europei cu deosebită considerare a raporturilor fizice.

7. *Lucrul de mână*, 3 ore pe săptămână: Împletirea de ciorapi, modele împletite și croșetate, chindisiri simple.

8. *Descemn*, 2 ore pe săptămână: Linii óble și curbe, figuri cu linii óble și curbe, după modele grafice.

9. *Caligrafia*, 2 ore pe săptămână: Scriere cu litere latine și germane.

10. *Musica vocală*, 2 ore pe săptămână: Notele din cheia violinei, pauzele, exerciții unisono. Cântece.

11. *Ginnastica*, 2 ore pe săptămână: Exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri ginnastice.

Clasa II.

1. *Religiunea și morala*, 2 ore, conform dispozițiunilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 ore: Pe basa lecturei din etimologie cuvintele neflexibile și din sintaxă propoziția simplă pură și augmentată, propoziția compusă, contrasă, eliptică și periodul. Formarea cuvintelor, ortografia. Cetire logică și estetică, exer-

ciții de stil, recitări de poezii. Pe fie-care lună 2 teme în clasă, sau acasă.

3. *Limba magiară*, 3 ore: Cetire cu pronunțare curată și accentuare corectă. Traduceri și exerciții la tablă pentru deprinderea în ortografie. Conjugarea verbelor regulate în modul indicativ. Piese de cetire în prosă și versuri cu memorizare, reproducerea cuprinsului și recitare. Exerciții în vorbire. O temă în școală pe fie-care lună.

4. *Aritmetica*, 3 ore: Repetiția celor propuse în clasa I. Divisibilitatea numerilor, măsura comună mai mare, pluralitatea comună mai mică. Frațiunile. Cele patru operațiuni cu fracțiuni vulgare și decimale. Regula de trei compusă. Computarea timpului.

5. *Istoria naturală*, 2 ore: Zoologia: descrierea unor animale cu note mai caracteristice din tipul moluscelor, artropodelor, vermilor, echinodermelor, celenteratelor, protozoelor și gruparea lor. Caracterizarea în trăsuri generale a tipului vertebratelor. Botanica: tractată din punct de vedere economic și cu referință la acele părți, cari obvin în viața de toate zilele. Gruparea plantelor învățate în clasa acésta și în cea premergătoare.

6. *Istoria universală*, 2 ore: Istoria popórelor antice, în-deosebi istoria Grecilor și a Romanilor.

7. *Geografia*, 2 ore: Geografia fizică și politică a Europei, Asiei, Africei și Americii.

8. *Lucrul de mână*, 3 ore: Împletire și croșetare după modele mai complicate, chindisire și filatură.

9. *Desemn*, 2 ore: Figuri cu linii óble și curbe. Ornamente simple și plante fără umbră.

10. *Caligrafie*, 2 ore: Scriere cu litere latine și germane.

11. *Musica vocală*, 2 ore: Scale majore (dure), exerciții mai complicate unisono și în 2 voci, cântece în 1 și 2 voci.

12. *Gimnastica*, 2 ore: Exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa III.

1. *Religiunea și morala*, 2 ore, conform dispozițiunilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 ore: Analisări sintactice. Noțiuni despre stil. Prosa și poezia. Descrierea și narațiunea cu felurile

lor. Actele oficiale mai obișnuite în viața practică. Recitări din materialul tractat. Câte două teme în clasă pe fie-care lună.

3. *Limba magiară*, 3 ore: Cetire logică și estetică. Repetirea verbelor. Conjugarea verbelor neregulate. Verbe factitive și potențiale. Exerciții la tablă. Din sintaxă felurile ȃice-rilor. Piese în prosă și versuri din cartea de cetire cu traducere și reproducerea lor cu graiul și în scris. Pe fie-care lună 2 teme în clasă sau acasă.

4. *Aritmetica*, 3 ore: Repetirea celor percurse în clasa II. Regula de trei simplă și compusă pe baza proporȃiunilor și a conclusiunilor. Aplicarea fracȃiunilor la rezolvirea temelor, ce cad în resortul acestor regule. Geometria: elementele geometriei pe baza celor învățate în desemn.

5. *Geografia*, 1 oră: Completarea cunoscințelor din geografia fizică. Geografia Europei ca repetiție, apoi geografia celorlalte continente.

6. *Istoria universală*, 2 ore: Caracterizarea, dividarea și căderea imperiului roman. Migraȃiunea popoarelor și formarea statelor nouă. Caracteristica instituȃiunilor medievale. Invenȃiunile, descoperirile, reformaȃiunea și revoluȃia francesă.

7. *Chemia, mineralogia și geologia*, 2 ore: Noȃiunile fundamentale din chemia anorganică și organică. Din chemia anorganică: aerul, apa, elementele și compoziȃiunile chimice, cristalisarea metaloidelor și unele combinaȃiuni a acestora precum e clor, brom, iod, fluor, sulfurul, fosforul, cuarȃul, acid carbonic și carbon oxid. Sărurile. Accidele. Metalele. Apoi din chemia organică: hidratele de carbon, fermentaȃiunea, accidele organice, grăsimile, oleiurile volatile și rășinile, bazele organice, materiile colorante și materiile de proteină. Repetirea celor învățate din mineralogie și în legătură o scurtă schiȃare a dezvoltării pământului.

8. *Economia de casă*, 2 ore: Rolul și chemarea femeii în conducerea economiei de casă. Valoarea averilor în economia de casă. Venitele, spesele necesare și de prisos. Procurarea și conservarea lucrurilor necesare în familie. Despre locuinȃ, îmbrăcăminte, nutremit și administrarea speselor. Piața. Teoria preparării bucatelor. Ținerea animalelor de casă foloșitoare. Grădinăritul. Datorinȃele morale ale stăpânei de casă.

9. *Lucrul de mână*, 3 ore: Brodărie albă și colorată, cusutul de albituri, petecitul și înodatul.

10. *Desemn*, 2 ore: Ornamente mai complicate colorate și necolorate.

11. *Caligrafia*, 1 oră: Scrierea cu litere latine și germane.

12. *Musica vocală*, 2 ore: Exerciții și cântece în 2 și 3 voci.

13. *Gimnastica*, 2 ore: exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa IV.

1. *Religiunea și morala*, 2 ore, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 ore: Genurile poetice pe baza pieselor alese din autori români. Date despre viața și activitatea scriitorilor mai însemnați din literatura română, cu deosebită atențiune la literatura populară. Câte două teme pe fie-care lună, una lucrată în clasă, alta acasă.

3. *Limba magiară*, 3 ore: Din cartea de citire piese alese, reproducere liberă a cuprinsului. Repetiția celor tratate în gramatică în clasele precedente. Din istoria literaturii: poezii mai însemnați pe baza poeziilor citite, mai ales din Toldi de Arany János. Recitări din materialul tractat. Două teme pe lună, acasă și în școală.

4. *Aritmetica*, 2 ore: Repetiția celor învățate în clasele premergătoare. Procentul. Calcularea interesului, capitalului și timpului. Rabatul, agiul, calcularea în procente a câștigului și a perderilor. Calcularea cu monete. Divisiunea proporțională și regula asocierii. Regula catenară și regula amestecării.

5. *Geometria*, 1 oră: Elementele geometriei. Aflarea suprafeței pătratului, triunghiului, paralelogramului, trapezului, multunghiului regulat și neregulat și a cercului. Măsura volumelor corpurilor geometrice mai simple.

6. *Fizica*, 2 ore: Elementele fizicii. Căldura, noțiuni din mecanică, din magnetism, electricitate, acustică și optică.

7. *Igiena*, 2 ore: Noțiuni de anatomie și fiziologie. Alimentațiile. Mișcarea. Simțirile și igiena lor. Locuința, hainele, aerul, clima. Otrăvirea, asfixia, leșinarea, epilepsia, arșii, înghetații, răniții.

8. *Geografia*, 1 oră: Geografia matematică și fizică.

9. *Istoria patriei*, 3 ore: Epocile principale din dezvoltarea istoriei regatului ungar. În liniamente generale și pe basă istorică cunoștințe din constituția patriei.

10. *Lucrul de mână*, 3 ore: Brodăria albă și colorată. Croitul și cusutul de albituri și haine, suplica și petecitul.

11. *Desemn*, 2 ore: Peisage, figuri de om, de animale, cu umbră.

12. *Musica vocală*, 2 ore: Exerciții în 2 și 3 voci. Cântece.

13. *Gimnastica*, 2 ore: Exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri gimnastice.

b) În cursul complementar:

1. *Limba și literatura română*, 3 ore pe săptămână: Drama română, ființa, originea, rudenile și istoria limbii și literaturii române.

2. *Limba și literatura francesă și germană*, câte 2 ore pe săptămână.

3. *Istoria universală*, cu deosebită privire la momentele și epocile, ce aparțin istoriei culturii popoarelor în general și a femeii în special, în legătură cu geografia, 3 ore pe săptămână.

4. *Pedagogia de casă*, 2 ore pe săptămână: Noțiuni elementare despre relațiunile dintre suflet și corp, mijlocite prin sistemul cerebro-spinal, și în legătură cu acele desfășurarea fenomenelor celor mai însemnate din viața spirituală. Noțiunea educațiunii și a pedagogiei. Îngrijirea ce trebuie să se dea copiilor din punct de vedere pedagogic și igienic în anul întâiu, al doilea, al treilea și până într'al șeptelea al vieții.

5. *Economia de casă cu bucătăria practică*: Chemarea femeii în conducerea economiei de casă. Venitele și speșele necesare și de prisos. Purtarea de registre aplicate în economia de casă. Luxul și urmările lui. Aranjarea, ținerea în ordine și curățenia casei. Gustul bun și moda. Conservarea mobilelor și a uneltelor de casă. Conservarea materiilor menite pentru nutrire. Noțiuni generale despre bucătărie și despre prepararea bucatelor. Explicarea proceselor chemice, ce obvin în economia de casă. Împărțirea lucrului în economie. Servitorii și alte persoane ajutătoare în purtarea economiei. Noțiuni despre îngrijirea animalelor domestice și a plantelor necesare în bucătărie. Influ-

ința, ce femeea economă exercită asupra vieții morale și asupra poziției sociale a familiei. Însușirile, ce femeea trebuie să le aibă mai ales ca economă. La ținerea în curățenie a odăilor din internat, la spălarea rufelor, la procurarea materialului și pregătirea bucatelor, elevele s'au aplicat pe rând sub conducere corespunzătoare.

6. *Lucrul de mână femeesc*, 6 ore pe săptămână:

Desemnul pentru croitorie. Croirea de albituri și de vestimente. Deprinderi în cusutul cu mâna și cu mașina. Repararea și confecționarea de albituri și vestimente.

Limba germană a fost propusă conform planului de învățământ, tuturor elevelor în câte 2 ore pe săptămână la fie-care clasă.

La instrucția din limba franceză, fiind obiect facultativ, au participat 54 eleve, cari despărțite în 3 cursuri au luat câte 2 lecții pe săptămână, făcând exerciții în cetire, gramatică, ortografie, în traducere și în stil.

La instrucția în pianoforte au participat 38 eleve.

Din limba magiară, germană și franceză s'au ținut neîntrerupt conversații cu elevele interne, sub conducerea directoriței, a învățătoarelor și a guvernantei.

Ordinarul clasei I. a fost Dr. V. Bologa.

"	"	II. "	"	Eugenia Moga n. Trifü.
"	"	III. "	"	Ioan Popovici.
"	"	IV. "	"	Eugenia Iovescu.

3. Consemnarea manualelor de învățământ folosite în anul școlar 1897/8.

Clasa I. civilă:

1. Carte de cetire română, pentru gimnasia, școle reale, etc. de Ioan Popea, edit. N. I. Ciurea, ediția a II-a 1890, Brașov. (Aprobarea ministerială dto 1890 Nr. 18.145.)
2. Gramatica română pentru învățământul secundar. Partea I. de Ioan Petran, edit. Tipografiei diecesane, 1896, Arad. (Aprobarea ministerială dto 1896 Nr. 66,150 (pentru gimnasia), 1896 Nr. 73.688. (pentru alte institute).

3. Magyar olvasókönyv, polg. és felsőbb leányiskolák I oszt. számára, de Torkos László, edit. Eggenberger-Féle könyvkereskedő, Budapest, 1891. (Aprob. minist. 1891 Nr. 36.230).
4. Deutsches Lesebuch, für Volks- und Bürgerschulen, II. Th. de Georg Jauss, edit. Dobrowsky & Franke, ediț. III, Budapest, 1888. (Aprob. minist. 20 Dec. 1888 Nr. 17.358).
5. Aritmetica în usul școlilor primare. Partea a III-a, de Domețiu Dogariu, edit. H. Zeidner, Brașov, 1882. (Aprobarea minist. 1887 Nr. 16.524).
6. Rendszeres földrajzi Átlász, középtanodák, tanit. képezd., polg. iskolák használatára, de Kozma Gyula, edit. Dobrowsky & Franke, Budapest, 1890. (Aprob. minist. 1890 Nr. 17.469).
7. Geografia patriei, etc. pentru școlile populare române, de Ioan Darius, edit. N. I. Ciurcu, ediț. III, Brașov, 1893. (Manual ajutător).

Clasa II civilă:

1. Istoria biblică pentru școlile medii inferioare și școlile civile, de Dr. Ilarion Pușcariu, Sibiu, 1893 (pentru elevele gr. or. în cl. I și II civ.).
2. Catechismul religiunii creștine pentru clasele gimnasiale inferioare, de Dr. Isidor Marcu, Blaș, 1894 (pentru elevele gr. cat. în cl. I și II civ.).
3. Carte de cetire română, pentru gimnasia, școle reale etc. de Ioan Popea, edit. N. I. Ciurcu, ediția a II-a, Brașov, 1890. (Aprob. minist. 1890 Nr. 18.145).
4. Gramatica română pentru învățământul secundar. Partea I. de Ioan Petran, tipar. Tipografiei diecesane, Arad, 1886. (Aprob. minist. 1896 Nr. 66,150 (pentru gimnasia) Nr. 73.688 (pentru alte institute)).
5. Magyar olvasókönyv, polg. és felsőbb leányiskolák I oszt. számára, de Torkos László, edit. Eggenberger-Féle könyvkereskedő, Budapest, 1891. (Aprob. minist. 1891 Nr. 36.230).
6. Deutsches Lesebuch, für Volks- und Bürgerschulen, III. Th. de Georg Jauss, edit. Dobrowsky & Franke, ediț. VI. Budapest, 1888. (Aprob. minist. 20 Dec. 1888 Nr. 17.358).
7. Manual de gramatică germană, pentru gimnasia, școle reale, etc., de S. Nestor și N. Popescu, edit. Tipografia seminațială, ediț. III, Blaj, 1886. (Aprob. minist. 1897 Nr. 171 eln).

8. Manual de istorie universală pentru clasele inferioare dela școle secundare. Partea I și II, de Samoil V. Isopesul, edit. Tipografia arhiepiscopală, Cernăuți, 1886. (Aprobarea minist. pentru p. I, dto 5 Iul. 1888 Nr. 21.307).
9. Rendszeres földrajzi Átlász, középtanodák, tanit. képezd., polg. iskolák használatára, de Kozma Gyula, edit. Dobrowsky & Franke, Budapesta, 1890. (Aprob. minist. 1890 Nr. 17.469).
10. Geografia patriei, etc. pentru școlile populare române, de Ioan Darius, edit. N. I. Ciurcu, ediț. III, Brașov, 1893. (Manual ajutătoriu).
11. Elemente de istoria naturală, pentru școlile populare (Curs. I și II), de Dr. Daniil P. Barcianu, edit. Tipografia archidieceșană, Sibiu, 1881 și 1883. (Aprob. minist. 23 Iun. 1887 Nr. 16.524).
12. Aritmetica în usul școlilor primare, Partea a III-a, de Domeșiu Dogariu, edit. H. Zeidner, Brașov, 1882. (Aprobarea minist. 1887 Nr. 16.524).

Clasa III civilă:

1. Confesiunea ortodoxă a bisericii catolice (sobornicesci) și apostolice a răsăritului, de Dr. Barbu Constantinescu, Sibiu, 1877 (pentru elevele gr. or. în cl. III și IV civ.).
2. Istoria biblică a Testamentului vechiu și nou, de Gavrilă Popu, ediț. III, Blaș, 1887 (pentru elevele gr. cat. în cl. III și IV civ.).
3. Carte de cetire, pentru clasa III gimnas., reală și pentru școlile superioare de fete, de Virgil Onițiu, edit. N. I. Ciurcu, Brașov, 1893. (Aprob. minist. 19 Maiu 1894 Nr. 16.247).
4. Carte de cetire maghiară, pentru școlile secundare, preparandii, Partea III, de Dr. I. Crișan și Nicolau Putnoky, edit. Tipografiei archidieceșane, Sibiu, 1885.
5. Gramatica limbei maghiare, de Dr. I. Crișan și N. Putnoky, edit. Tipografiei archidieceșane, Sibiu, 1885.
6. Deutsches Lesebuch für Volks- und Bürgerschulen, IV. Th. de Georg Jauss, edit. Dobrowsky & Franke, Budapesta, 1888. (Aprob. minist. 20 Dec. 1888 Nr. 17.358).
7. Manual de gramatică germană, pentru gimnasia, școle reale, etc., de S. Nestor și N. Popescu, edit. Tipografia seminațială, Blaj, ediț. III, 1886. (Aprob. minist. 1897 Nr. 171 eln.)

8. Manual de istorie universală pentru clasele inferioare dela școle secundare. Partea II și III, de Samoil V. Isopescul, edit. Tipografia arhiepiscopală, Cernăuți, 1886.
9. Rendszeres földrajzi Átlász, középtanodák, tanit. képezd., polg. iskolák használatára, de Kozma Gyula, edit. Dobrowsky & Franke, Budapesta, 1890. (Aprob. minist. 1890 Nr. 17.469).
10. Geografia patriei, etc. pentru școlile populare române de Ioan Darius, edit. N. I. Ciurcu, Brașov, ediț. III, 1893. (Manual ajutător).
11. Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii primare, de Ioan Darius, edit. H. Zeidner, Brașov, 1881. (Aprob. minist. 24 Iun. 1887 Nr. 16.524).
12. Chémia elementară, anorganică și organică, pentru gimnasii, școle civile, etc. prelucrată după Dr. V. Hankó și Dr. H. Sztérényi (Aprob. minist. 1892, Nr. 19.485), de Arseniu Vlaicu, edit. N. I. Ciurcu, Brașov, 1890.

Clasa IV civilă:

1. Limba română: Lectură acomodată din autori români pentru ilustrarea genurilor poetice. Biografiile poeților mai însemnați, date scurte despre dezvoltarea literaturii române cu deosebire în secolul present.
2. Carte de cetire magiară cu întroducere în sintaxa limbii magiare. Partea II, de Dr. I. Crișan și Nicolau Putnoky, edit. Tipografia archidieceșană, Sibiiu, 1886. (Aprob. minist. 24 Iun. 1887 Nr. 16.524).
3. „Toldi“ de Ioan Arany, de Dr. I. Crișan și Nic. Putnoky, edit. Tipografia archidieceșană, Sibiiu, 1890.
4. Gramaticca limbii magiare, de Dr. I. Crișan și N. Putnoky, edit. Tipografia archidieceșană Sibiiu, 1885.
5. Deutsches Lesebuch, für Volks- und Bürgerschulen, V. Th. de Georg Jauss, edit. Ludwig Aigner, Budapest, ediț. II, 1887.
6. Manual de gramatică germană, pentru gimnasii, școle reale, etc., de S. Nestor și N. Popescu, edit. Tipografia seminațială, Blaj, ediț. III, 1886. (Aprob. minist. 1897 Nr. 171 eln).
7. Istoria Ungariei pentru clasele secundare inferioare, școle civile, etc., de Ludwig Mangold, în românesce de Vasile Goldiș, edit. N. I. Ciurcu, Brașov, 1890.

8. Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii primare, de Ioan Darius, edit. H. Zeidner, Brașov, 1881. (Aprob. minist. 24 Iun. 1887 Nr. 16.524).
9. Curs elementar de Geometria practică, de D. Mirescu, edit. Tipografia Academiei române, ediț. II, Bucuresci, 1885. (Aprob. minist. 5 Iul. 1888 Nr. 21.307). (Manual ajutător).
10. Fisica pentru școlile populare, de Dionisiu Făgărășan, edit. H. Zeidner, Brașov, 1888.
11. Higiena poporală, de Dr. G. Vuia, edit. I. Haude, Arad, 1884. (Aprob. minist. 5 Iul. 1888 Nr. 21.307).

4. Conspectul elevilor inmatriculate în anul școl. 1897/8.

Clasa I.

1. *Ana Accelenescu*, Galeș.
2. *Ana Arseniu*, Gura-Riului.
3. *Maria Balteș*, Sibiiu.
4. *Octavia Colbasi*, Sibiiu.
5. *Veturia Coman*, Avrig.
6. *Silvia Ciora*, Gioagiul de sus.
7. *Elisaveta Doican*, Sebeșul de jos.
8. *Eugenia Fașie*,
9. *Valeria Fașie*, } Oradea-mare.
10. *Maria Muntean*, Ocna-Sibiiului.
11. *Elvira Olariu*, Sibiiu.
12. *Iustina Piso*, Mohu.
13. *Paraschiva Radu*, Turnișor.
14. *Ana N. Slav*, Mohu.
15. *Ana Slăvescu*, Mohu.
16. *Florentina St. Șuluțiu*, Abrud.

Clasa II.

1. *Gabriela Crainic*, Nogiorid.
2. *Lucreția David*, Bucium-Șasa.
3. *Maria Dima*, Sibiiu.
4. *Ana Filip*, Lugoșul inferior.
5. *Steliana I. Hențescu*, Buzău (România).
6. *Lucreția Herlea*, Cujir.

7. *Aurelia Herman*, Deeș.
8. *Ana Hodoș*, Aciliu.
9. *Maria Iordan*, Sibiiu.
10. *Eva Macavei*, Bucium-Șasa.
11. *Ana Macrea*, Săcel.
12. *Maria Matci*, Sebeșul de sus.
13. *Ermina Mercea*, Șeitiu.
14. *Aurelia Moga*, Sibiiu.
15. *Cornelia Moga*, Sibiiu.
16. *Livia Moldovan*, Nocrich.
17. *Paulina Moșoiu*, Tohanul-Nou.
18. *Silvia Nicula*, Slimnic.
19. *Elena Oltean*, Blaj.
20. *Silvia Sălăgian*, Tășnad.
21. *Ana Trăilă*, Oravița.
22. *Elena Vlad*, Poiana Sibiiului.
23. *Margareta Zurescu*, Rîmnicu-Vâlcei (România).

Clasa III.

1. *Zoe Adamovici*, Abrud.
2. *Maria Avram*, Ocna-Sibiiului.
3. *Eugenia Antonescu*, Rîmnicu-Sărat (România).
4. *Sultana Ciuleiu*, Saschiz.
5. *Irina Cosciuc*, Sibiiu.
6. *Alma Dămian*, Brad.
7. *Ana Droc*, Reșinari.
8. *Letiția Cadariu*, Ciugud.
9. *Elena Ionuțiu*, Bucium-Șasa.
10. *Valeria Isacu*, Cluj.
11. *Maria Lemeny*, Sibiiu.
12. *Vilma Macaveiu*, Bucium-Șasa.
13. *Virginia Măcellariu*, Mercurea.
14. *Eugenia Moga*, Sibiiu.
15. *Olivia Sida*, Ribița.
16. *Ana Slav*, Mohu.
17. *Elvira Todca*, {
18. *Silvia Todca*, { Reghinul-Săsesc.
19. *Ana Tomuța*, Cămpeni.

20. *Blanca Trăilă*, Oravița.
 21. *Rafira Tutoiu*, Galați (com. Făgăraș).

Clasa IV.

1. *Maria Antonescu*, Rimnicu-Sărat (România).
2. *Silvia Crăciun*, Colnic (com. Caraș-Severin).
3. *Ana Cristea*, Valea Bulzului.
4. *Maria Dărăban*, Fekete-tó.
5. *Malvina Herlea*, Cujir.
6. *Rafira Iancu*, Mohu.
7. *Ofelia Lucreția Ianculescu*, Jurești.
8. *Aurora Lepa*, Oravița.
9. *Eugenia Meșian*, Zernești.
10. *Elena Muntean*,
11. *Elisaveta Muntean*, } Turnișor.
12. *Letiția Muciu*, Sibiiu.
13. *Maria Popp*, Tūr.
14. *Elisaveta Prașca*, Sibiiu.
15. *Valeria Reou*, Sibiiu.
16. *Florica Roman*, Luncoiul superior.
17. *Stefania Scurtu*, Galați (România).
18. *Alecsandrina Sporea*, Oravița.
19. *Ioana Streoulea*, Sibiiu.
20. *Aurelia Tróncă*, Ludoșul-mare.

Cursul complementar:

1. *Leontina Beșa*, Borgo-Prund.
 2. *Valentina Chiorniță*, Cuciulata.
 3. *Mărióra Dogee*, Lipova.
 4. *Veturia Hamsca*, Lipova.
 5. *Ecaterina Iorga*, Lugoș.
 6. *Elena Pațița*, Alba-Iulia.
 7. *Doru Rațiu*, Hațeg.
 8. *Maria Stavrescu*, Rimnicu-Vâlcei (România).
 9. *Elvira Șovăcală*, Sinaia (România).
5. **Conspectul elevelor din internat.**
1. Zoe Adamovici, Abrud.
 2. Eugenia Antonescu, }
 3. Maria Antonescu, } Rimnicu-Sărat (România).

4. *Elvira Bărcian*, Orăștie.
5. *Leontina Beșa*, Borgo-Prund.
6. *Letiția Cadariu*, Ciugud.
7. *Mărióra Călian*, Comarnic (România).
8. *Valentina Chiorniță*, Cuciulata.
9. *Silvia Ciora*, Gioagiul de sus.
10. *Octavia Colbasi*, Sibiiu.
11. *Ana H. Copăcescu*, București (România).
12. *Gabriela Crainic*, Nogiorid.
13. *Silvia Crăciun*, Colnic (c. Caraș-Severin).
14. *Ana V. Cristea*, Valea Bulzului.
15. *Lucreția David*, Bucium-Șasa.
16. *Alma Dămian*, Brad.
17. *Maria Dărăban*, Fekete-tó.
18. *Mărióra Dogee*, Lipova.
19. *Eugenia Fașie*, {
20. *Valeria Fașie*, { Oradea-mare.
21. *Ana Filip*, Lugoșul inferior.
22. *Veturia Hamsea*, Lipova.
23. *Steliana I. Hențescu*, Buzău (România).
24. *Malvina Herlea*, {
25. *Lucreția Herlea*, { ~~Cujir.~~ *Rețeaua din România
Herlea comuna
T. Livia Blaja*
26. *Aurelia Herman Deeș*.
27. *Ana Iancu*, Abrud.
28. *Ofelia Lucreția Ianculescu*, Jurești.
29. *Elena Ionuțiu*, Bucium-Șasa.
30. *Ecaterina Iorga*, Lugoș.
31. *Valeria Isacu*, Cluj.
32. *Aurora Lepa*, Oravița.
33. *Vilma Macaveiu*, {
34. *Eva Macaveiu*, { Bucium-Șasa.
35. *Virginia Măcellariu*, Mercurea.
36. *Ermina Mercea*, Șeitin.
37. *Eugenia Meșian*, Zernești.
38. *Livia Moldovan*, Nocrich.
39. *Paulina Moșoiu*, Tohanul nou.
40. *Elena Oltean*, Blaj.
41. *Elena Patița*, Alba-Iulia.

42. Dora Rațiu, Hațeg.
43. Florica Roman, Luncoiul superior.
44. Stefania Scurtu, Galați (România).
45. Silvia Selăgian, Tășnad.
46. Olivia Sida, Ribița.
47. Alexandrina Sporea, Oravița.
48. Maria Stavrescu, Rîmnicu-Vâlcei (România).
49. Elvira Șovăeală, }
50. *Margareta Șovăeală*, } Sinaia (România).
51. Florentina Sterca Șuluțiu, Abrud.
52. Elvira Todea, }
53. Silvia Todea, } Reghinul Săsesc.
54. Ana Tomuța, Câmpeni.
55. Blanca Trăilă, }
56. Ana Trăilă, } Oravița.
57. Margareta Zurescu, Rîmnicu-Vâlcei (România).

Nota. Elevele, al căror nume s'a tipărit cu litere cursive, au frecventat școala elementară a „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.

6. Mijloce de învățământ.

A. Biblioteca corpului didactic.

Biblioteca corpului didactic s'a înmulțit cu următoarele opuri:

a) cumpărate:

1. P. V. Maro, *Aeneis*, trad. de G. Coșbuc. Bucuresci 1896. 1 vol.
2. G. Coșbuc, *Fire de tort*. Bucuresci 1896. 1 vol.
3. E. Hodoș, *Poesii populare din Banat*. Caransebeș 1892. 1 vol.
4. Leonat și Dorofata. Sibiu 1889. 1 broș.
5. T. Wundt, *A lélektan alapvonalai*. Budapest 1898 1 vol.
6. Th. Vogt, *Jahrbuch des Vereins für wissenschaftliche Pädagogik*. XXX Jahrgang. Dresden, 1898. 1 vol., 1 broș.
7. V. Onițiu, *De tóte*. Schițe și romane. Brașov 1897. 1 vol.
8. Dr. Gh. Pop, *Gramatica limbii germane*. Bucuresci 1897. 1 vol.

9. Dr. Pekáry K., Positiv Aesthetika. Budapest 1897. 1 vol.
10. H. Lecca, Secunda. Bucuresci 1898. 1 vol.
11. Tr. Mihaiu, Adieri. Orăștie 1897. 1 vol.
12. Aurel Ciato, Poesii, Sibiiu, 1897, 1 vol.
13. Ionescu-Gion, Ludovic XIV și Constantin Brancoveanu. Bucuresci 1884. 1 vol.
14. Max Nordau, Psicho-fiziologia geniului și talentului. Craiova 1898. 1 vol.

15. Horatius. trad. de Ollanescu, Ode, epode, Carmen saeculare. Bucuresci 1891 1 vol.

16. T. Raica, Studii literare. Ploesci 1897. 1 vol.

17. M. Block, Mamele celebre }
 18. G. Madan, Suspine } din bibl. pentru toți 2 br.

19. Educația națională, de Ion Chiru, Bacău, 1898.

b) dăruite:

19. D. Făgărășan, Promovarea elevilor. Brașov, 1897, 1 broș. dăr. de autor.

20. G. Hango, Un vis. Sibiiu, 1897, 1 broș. dăr. de autor.

21. Ioan N. Sărățeanu. Poesii. Buzeu, 1897, (2 exempl.), dăr. de autor.

22. M. Strajan, Cestiuni literare (Bibl. de popularizare), dăr. de autor.

23. S. Isopescul, Manual de geografie. Suceava, 1897, dăr. de autor.

24. Analele Academiei Române, tom. XVIII și XIX, 3 vol. Dela Academia Română.

25. Treizeci de ani de domnie a Regelui Carol I. Bucuresci, 1897. Dela Acad. Rom.

26. Hurmuzaki, Documente priv. la ist. Rom. Bucuresci, 1897. Dela acad. Rom.

27. Foițe alese. Orăștie, 1897, dăr. de Redacția „Revista Orăștiei“.

28. Reminiscente din anul 1860. Sibiiu, 1897, 1 broș. dăr. de Red. „Telegraful Român“.

29. Geografia pentru gimnasiai, de Brozik-Paszlavszky, tradusă de Al. Uilăcanu. Budapesta, 1898, 2 vol., dăruite de Lämpel Róbert.

30. Ilie Dinurseni, Alexandru Roman. Sibiu, 1897, 1 broș. dăr. de Dr. E. Cristea.
31. Ilie Dinurseni, Dotațiunea clerului. Sibiu, 1898, 1 broș. dăr. de Dr. E. Cristea.
32. W. Irwing, Povestea despre prințul Ahmed. Oradea-mare, 1897, 1 broș. dăr. de Dr. P. Todorescu.
33. V. Conta, Bazele Metafizice. Iași. Dăr. de I. Hențescu.
34. D. Stăncescu, Basmе. București, 1893. Dăr. de Librăria archidieceșană din Sibiu.
35. Biblioteca teatrală, N-rii 1—4, Brașov 1898, 4 broș. Dăr. de Librăria archid. din Sibiu.
36. Biblioteca de popularizare N-rii 31—35 și 37—42. Craiova, 9 broș. Dăr. de Librăria archidieceșană din Sibiu.

Foi periodice:

a) gratuite:

1. „Transilvania“ fôia Asociațiunii, Sibiu.
2. „Familia“, Oradea-mare.
3. „Fôia literară, Oradea-mare.
4. „Dochia“, București.
5. „Telegraful Român“, Sibiu.
6. „Tribuna“, Sibiu.
7. „Revista Orăștiei“, Orăștie.
8. „Vulturul“, Oradea-mare.
9. „Hivatalos közlöny“, Budapesta.

b) abonate:

1. „Fôia pedagogică“, Sibiu.
2. „Paedagogische Studien“, Dresda.
3. „Magyar Paedagogia“, Budapesta.
4. „Moda ilustrată“, București.
5. „Liebhaber-Künste“, München & Lipsca.

B. Biblioteca elevilor.

1. „Noțiuni de chemie“, de V. C. Buțureanu.
2. „Manual de istoria sănătă“, de D. I. Costescu-Duca.
3. „Curs începător de Aritmetica practică“, de C. Băcănescu.
4. „Întroducere în științele fizice-naturale“, de V. C. Buțureanu.

dăruite de dl
I. Hențescu, prof.

5. „Carte de cetire pentru clasa IV gimnas., reală și pentru școlile superioare de fete“ (1895), de Virgil Onițiu.

6. „Német tan- és olvasókönyv, közép és felsőbb isk. számára“ (1897), de Gustav Heinrich.

7. „A magyar nemzeti irodalom történetének vázlata, polg. és felsőbb leányisk. részére“ (1897), de Dr. C. Horváth.

8. „Magyar irodalomtörténeti olvasókönyv, polgári és felsőbb leányisk. részére“ (1897), de Dr. C. Horváth.

9. „Rhetorica,“ (1897) de Fr. Riedl.

cumpărate.

C. Recuisite și aparate de învățământ.

a) pentru istorie și geografie:

I. Längl, Monumente architectonice. Stil gotic și oriental. 7 tabele.

Hölzel, Tipuri geografice. 13 tabele.

Kogutowicz M., Harta Asiei, Africei, Americii de nord și de sud și a Australiei.

Kogutowicz M., Planiglobul.

„ „ Ungaria la 1606.

„ „ Europa pe timpul venirii Magiarilor.

„ „ Europa pe timpul renasterii.

„ „ Imperium Romanum.

„ „ Graecia vetus.

Aparatul universal al lui Mang.

b) pentru fizică și chimie:

Mașină pentru aflarea resultantei diferitelor puteri; Diferite modele de pârgonii; Aparatul lui Pascal; Aparat pentru documentarea presiunii; Țeava lui Torricelli; Fântână săritore cu argint viu; Tidvă pentru fluide veninoase; Foi; Spirală de sirmă (acustică); Un fluer; Caleidoscop; Prisma achromatică; Aparat pentru reflexiunea și frângerea luminii; Rudă magnetică; Declinator și inclinator; Compas; Ace magnetice astatice; Aparatul lui Riess; Electroscop; Tabla lui Franklin; Aparat pentru a arăta plasarea electricității; Elementul lui Volta; Elementul lui Daniell; Elementul lui Bunsen; Elementul lui Le-

clanche; Electromagnet; Telegraful lui Morse; 1 Bell telefon; 1 Microfon; O lampă de spirt; Ținător de retorte; Aparatul lui Hoffmann; 6 pahare pentru fier; Lamele de sticlă; Beți-gașe de sticlă; O lingură de corn; Calomel; Sirmă de platină.

Direcțiunea împlinesce o plăcută datorie, aducând cele mai vii mulțămiri tuturor p. t. binefăcători, onorabilelor societăți și redacțiuni, cari au binevoit a contribui la înmulțirea bibliotecelor școlei noastre.

7. Din cronica școlei și a internatului.

Anul școlar s'a început la 1 Septembrie 1897, st. n.

În decursul anului școlă a fost vizitată de Dl *Ioan M. Moldovan*, președintele Asociațiunii, de delegații comitetului: Dl Dr. *Ilarion Pușcariu*, vice-președintele Asociațiunii și Dl *Iosif St. Șuluțiu*, membru în comitetul Asociațiunii.

Dl Dr. *Pintér Gábor*, inspector regesc de școle în comitatul Sibiiului, a vizitat școlă în 5 Aprile, 13 și 21 Mai a. c. n. ospitând la toate prelegerile.

Agendele curente școlare, didactice și administrative ale institutului s'au pertractat în 12 conferențe.

Starea sanitară a elevelor a fost în decursul anului deplin mulțămitore. S'au luat în privința acesta, la propunerea medicului de casă, cele mai îngrijite măsuri; elevelor li s'a dat ocasiune să facă preumblări cât se poate de dese, să facă gimnastică, să patineze etc. Edificiul internatului, situat în mijlocul unei grădini frumoase, în nemijlocită apropiere de parcul orașului, provădit cu apeduct, lumină electrică, etc. ofere cele mai bune condiții *higienice*.

Semestrul I. s'a încheiat cu finea luni Ianuarie, ér al II. s'a început cu prima luni Februarie 1898.

În postul paștilor toate elevele s'au mărturisit și cuminecat prin caticheții și parochii respectivi ai ambelor confesiuni române.

Festivități, la care au participat elevele institutului au fost onomasticele Maiestăților Lor Regelui și a Reginei.

8. Examenenele.

Examenenele semestrale private s'au ținut în 27 Ianuarie 1898.

Examenenele dela finea anului școlar se vor ținé din 22—26 Iunie st. n., după următorul program :

Mercuri în 22 Iunie n.

Dela 8—11 óre Examenul *privat* cu elevele din cursul complementar.

Joi în 23 Iunie n.

a) înainte de amézi :

dela 8—10 óre Religiunea cu elevele din tóte clasele civile.

„ 10—11 „ Limba franceză, cursul III și IV.

b) după amézi :

dela 3—5½ óre Clasa I civilă, din tóte obiectele de învățământ.

Vineri în 24 Iunie n.

a) înainte de amézi :

dela 8—11 óre Clasa IV civilă, din tóte obiectele de învățământ.

b) după amézi :

dela 3—5½ „ Clasa II civilă, din tóte obiectele de învățământ.

Sâmbătă în 25 Iunie n.

a) înainte de amézi :

dela 8—11 óre Clasa III civilă, din tóte obiectele de învățământ.

b) după amézi :

dela 4—6 óre Musica instrumentală și vocală. Declamațiuni. Încheerea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână femeesci sunt expuse în decursul examenelor, într'una din salele institutului.

9. Condițiuni de primire în școlă și internat.

Pentru primire în școlă civilă se cere atestat despre absolvarea claselor școléi elementare, sau atestat despre clasa corăspunďătoare premergătóre dela o altă școlă de categoria școléi civile. În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat dela școlé de altă categorie, primirea se face pe basa

unui examen de primire, conform ordinațiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucția publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000.

Didactrul e fixat cu 2 fl. v. a. pe lună, și pentru elevele, ce întră prima dată în acésta școlă, o taxă de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, provăduț în §. 6 din statut, didactrul este de 2 fl. pe lună, și la prima înscriere taxa amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voesc să fie primite în internat, fie eleve ale școléi civile, sau ale școléi elementare a reuniunii femeilor române, au să se însciințeze de timpuriu, în tot casul înainte de începerea anului școlar, prin părinți sau tutori la direcțiunea școléi, pentru a puté face dispozițiunile necesare. Taxa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiți înainte în două sau cel mult patru rate. Cărțile trebuincioșe, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înțelege, nu sunt cuprinse în taxa amintită, ci cheltuelile reclamate în acéstă privință se pórtă de părinți, întocmai precum tot de dênșii se pórtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în musica instrumentală și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiesce să iee órele singură, se compută la 2 óre pe săptămână taxa de 9 fl. *) pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași óră, taxa se compută la 2 óre pe săptămână cu 4 fl. 50 cr. *) de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesce să iee órele singură, se compută la 2 óre pe săptămână taxa de 6 fl. *) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași óră, taxa se compută la 2 óre pe săptămână cu 3 fl. *) pe lună de elevă.

Pentru instrucțiunea în limba franceză, câte 2 óre pe săptămână, se compută pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte taxele se plătesc direcțiunii școlare, care remuneréză pe instructori.

Elevele din internat, afară de școlă, au în fie-care și anumite óre de conversațiune în limba franceză, maghiară și

*) Din care sumă 1 fl. se contéză pe lună institutului pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

germană. Pe lângă aceea ele se prepară și-și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutoriul directoarei și al guvernantelor.

Elevele, cari voiesc să fie primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte $\frac{1}{2}$ duzină din fie-care, ciorapi și fuste de colóre închisă și batiste (marămi) câte 1 duzină, un parapleu și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete nouă, părinții și tutorii sunt consiliați a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru a obține o uniformitate în îmbrăcăminte pentru toate internele, acele toalete cu prețuri moderate, se fac aici prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strins de uniformă se țin: o haină, două șurțe în forma unei haine, o pălărie de iarnă și una de vară, cari necondiționat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Doritorii de a avé „Statutul de organizare“ precum și „Regulamentul intern“ al școlei, „Regulamentul pentru cursul complementar“ și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare“, le pot primi dela direcțiune pentru câte 10 cr. unul. Tot dela direcțiune se pôte primi pentru 1 fl. și „Monografia“ școlei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlei și al internatului în toate amăruntale.

Sibiiu, în Iunie 1898.

Direcțiunea

școlei civile de fete cu internat.

